

รายงานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของผู้ป่วย
ที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลมหาราช ในช่วง
ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 28 กุมภาพันธ์ 2530

สุวรรณ หนูเพชร *
สมพร วงศ์เวชสวัสดิ์ *

สถานการณ์ของโรคที่อยู่ในข่ายงานเฝ้าระวังของงานควบคุมป้องกันโรค ได้รับรายงานของบัตรรายงานผู้ป่วย (รง. 506, รง. 507) ตามวันเริ่มป่วย ของผู้ป่วย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2530 มีจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับรายงานทั้งหมด 1,054 คน เสียชีวิต 23 ราย เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้วมีจำนวนลดลง 10.8 % และลดลงจาก 2 เดือนที่ผ่านมา 14.8 % จะเห็นได้ว่าการสำรวจข้อมูลผู้ป่วยในระยะ 2 เดือนนี้ ปรากฏว่ากลุ่มโรคที่ติดต่อทางเดินอาหารและน้ำลดลง 25.1 % เมื่อเทียบกับ 2 เดือนที่ผ่านมา และขณะเดียวกันในระยะ 2 เดือนนี้มีอหิวาตกโรคถึง 16 ราย

สำหรับโรคที่น่าสนใจในช่วง 2 เดือนนี้ ได้แก่

1. กลุ่มโรคที่ติดต่อทางระบบทางเดินอาหารและน้ำ มีรายงาน พบว่ามีผู้ป่วยอหิวาตกโรคถึง 16 ราย อยู่ในเขตอำเภอเมือง 7 ราย อ.โนนไทย 6 ราย อ.โชคชัย 2 ราย และในเขต อ.ปากช่อง 1 ราย จากข้อมูลที่ได้รับมาจากการตรวจอุจจาระของผู้ป่วย ทางห้องปฏิบัติการพบว่า ผู้ป่วยเป็นอหิวาตกโรค พบเชื้อ *Vibrio Cholera Elter Inaba* ทั้งหมด ซึ่งเชื้อจำพวกนี้ พบว่าระบาดในเมืองไทยมาตั้งแต่ ปี 2506 เรื่อย ๆ มา ซึ่งระยะฟักตัวเริ่มตั้งแต่ 2 - 3 ชั่วโมงหรือโดยเฉลี่ย 24 -48 ชั่วโมง แต่จากการซักประวัติผู้ป่วยจำนวนไม่น้อยมีอาการเกิดขึ้นก่อน 12 ชั่วโมง หลังจากรับประทานอาหารที่สงสัยว่าจะมีเชื้อ ในหน้าแล้งนี้คาดว่าอหิวาตกโรค ยังคงมีการระบาดอยู่ในเขตอำเภอเมือง และอำเภอใกล้เคียง สาเหตุก็คือ ผู้ป่วยหรือญาติ ประชาชน

* พยาบาลป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา

ยังขาดความรู้ในเรื่องการบริโภคและหน้าแล้งชาคน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดโรคนี้ได้

เมื่อพบผู้ป่วยที่เป็นโรคนี้ ควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องทราบโดยด่วน สำหรับทางฝ่ายงานควบคุมป้องกันโรคของโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา เมื่อได้รับแจ้งว่ามีผู้ป่วยเป็นอหิวาตกโรคจะมีพยาบาลและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไปทำการสอบสวนทันที และได้ส่งแบบสอบสวนนี้ไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดโดยเร็ว เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสาธารณสุขจังหวัดไปสำรวจหรือไปทำลายเชื้อยังบ้านของผู้ป่วยต่อไป ผู้ป่วยอหิวาตกโรค เมื่อมาอยู่โรงพยาบาลจะมีการตรวจอุจจาระเมื่อไม่พบเชื้ออย่างน้อย 3 ครั้ง จึงจะกลับบ้านได้ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยเอง

2. กลุ่มโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

ในช่วง 2 เดือนนี้ มีจำนวนเพิ่มกว่าเดิมเมื่อเทียบกับ 2 เดือนที่ผ่านมา 10.3 % ได้แก่ โรคคอตีบ 1 รายพบที่ ต.ชีวาน อ.พิมาย เป็นเด็กหญิงไทย อายุ 2 ขวบ ประวัติคลอดที่อนามัยตำบลชีวาน หลังคลอดเด็กไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ ไอกรน บาดทะยักเลย โรคไอกรนพบ 4 ราย อยู่ในเขตอำเภอเมืองทั้งหมด รายที่ 1 พบว่าผู้ป่วยเป็นเด็กชายไทยอายุ 2 เดือน อยู่บ้าน ต.หัวทะเล รายที่ 2 เป็นเด็กชายอายุ 7 ปี อยู่ที่สถานสงเคราะห์ชายบ้านราชสีมา รายที่ 3 เป็นเด็กชายอายุ 2 ปี อยู่ที่ถนนมิตรภาพ อ.เมือง จ.นครราชสีมา และรายที่ 4 เป็นเด็กหญิงอายุ 3 ปี อยู่ ต.หัวทะเล อ.เมือง จ.นครราชสีมา

โรคบาดทะยัก พบ 8 ราย รายที่ 1 เป็นชายวัย 55 ปี อยู่ที่ ต.จอหอ อ.เมือง รายที่ 2 เป็นหญิงวัย 50 ปี อยู่ ต.หลังประดู่ อ.หัวทะเล รายที่ 3 เด็กชายอายุ 13 ปี อยู่ ต.หินดาด อ.คำชะโนด รายที่ 4 เป็นเด็กเล็กแรกเกิด 1 เดือน อยู่ ต.โบสถ์ อ.พิมาย คลอดที่บ้านโดยหมอตำแย เป็นบาดทะยักที่สะดือ เนื่องจากแรกเกิดตัดสายสะดือด้วยมีดโกน รายที่ 5 เป็นเด็ก 2 เดือน เป็นบาดทะยักที่สะดือเช่นกัน อยู่ ต.พังเทียม อ.โนนไทย รายที่ 6 เป็นเด็กชายวัย 12 ปี อยู่ ต.โป่งแดง อ.ขามทะเลสอ และอยู่ต่างจังหวัดอีก 25 ราย รายที่ 7 เป็นชายวัย 30 ปี อยู่ ต.หนองกี่ อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์ และรายที่ 8 เป็นชายวัย 45 ปี อยู่ ต.บ้านชวน

อ.บำเหน็จณรงค์ จ.ชัยภูมิ

โรคโปลิโอ พบ 2 ราย รายแรกเด็กชายวัย 3 ปี พบที่ ต.เมืองปักข์ อ.ปักธงชัย และรายที่ 2 เด็กชาย 3 ปี อยู่ ต.หนองหัวแรด กิ่ง อ.หนองบุญนาท โรคหัดพบ 7 ราย พบในเขต อ.เมือง 4 รายดังนี้ รายแรก เป็นเด็กชาย 5 ปี อยู่ ต.บ้านเกาะ อ.เมือง รายที่ 2 ต.ช. อายุ 1 ปี ต.ปรุใหญ่ รายที่ 3 เป็นเด็กหญิง อายุ 5 ปี ต.บ้านใหม่ และรายที่ 4 เป็นเด็กชายอายุ 8 เดือน อยู่ ต.สุรนารายณ์ ต.ในเมือง และพบที่ต่างอำเภอ 3 ราย คือ โชคชัย 1 ราย เป็นเด็กชายวัย 10 เดือน อยู่ ต.ท่าอ่าง 2 ราย กิ่ง อ.หนองบุญนาท คือ เด็กชายวัย 3 ปี และเป็นเด็กหญิง 4 ปี

จะเห็นได้ว่ากลุ่มโรคที่ป้องกันด้วยวัคซีน ถึงแม้ว่าจะมีสถานบริการ ให้ภูมิคุ้มกันโรค คอยให้การบริการอยู่มาก แต่โรคกลุ่มนี้ยังพบอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรช่วยกันให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติเพื่อลดอัตราการเกิดให้น้อยลง.

3. โรคที่มีอัตราการป่วยเพิ่มขึ้นจาก 2 เดือนที่ผ่านมาที่เห็นเด่นชัดก็ได้แก่

- โรคตับอักเสบ ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นจาก 2 เดือนที่ผ่านมา 18.1%
- วัณโรคปอด เพิ่มจากเดิมถึง 22.2% และโรคปอดอักเสบเพิ่ม-

จากเดิม 21.5 %

จากการรายงานสถานการณ์ของโรคในช่วง 2 เดือนนี้ จะเห็นได้ว่า โรคที่น่าวิตกกังวลเป็นอย่างยิ่ง คือ อหิวาตกโรค ซึ่งในช่วงนี้มีจำนวนมากถึง 16 รายและเป็นชนิดเดียวกัน คาดว่าคงจะมีผู้ป่วยมาด้วยโรคนี้อีก เพราะผู้ป่วยที่พบนั้นจะกระจายกันอยู่ในแต่ละอำเภอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอำเภอเมืองมีจำนวน ไม่น้อยที่ได้ข้อมูลว่าซื้ออาหารสำเร็จรับประทานแล้วมีอาการท้องร่วงอย่างแรง ต่อมาก็เป็นอหิวาตกโรค ดังกล่าว

ส่วนโรคอื่นนั้น เช่น โรคท้องเดินมีอัตราการลดลง ผิดความคาดหมาย แต่ในช่วงนี้เป็นหน้าแล้ง คิดว่าคงจะมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน โรคที่ได้รายงานมาแล้วจะมีอัตราเพิ่มจากเดิม คิดว่าอาจจะเพิ่มอีก เพราะว่าอาจเป็นผลต่อเนื่องจากการเกิดโรคของ 2 เดือนนี้